



SVKRI

Sveučilište u Rijeci  
Sveučilišna knjižnica



Izložba

## „Luppis i Whitehead

građani Rijeke, građani svijeta“

u sklopu obilježavanja 150. obljetnice torpeda i

7. međunarodne konferencije o industrijskoj baštini

Izložba otvorena od 18. do 25. 5. 2016.

The Exhibition

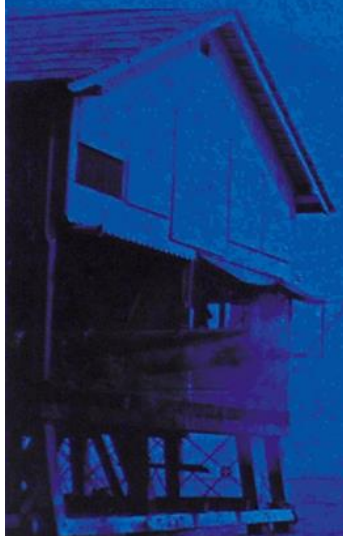
## Luppis and Whitehead

Citizens of Rijeka, Citizens of the World

Celebrating the 150<sup>th</sup> Anniversary of the Invention of the Torpedo  
and 7<sup>th</sup> International Industrial Heritage Conference

Exhibition open from 18<sup>th</sup> to 25<sup>th</sup> May 2016

Sveučilišna knjižnica Rijeka,  
Rijeka, Dolac 1  
[www.svkri.hr](http://www.svkri.hr)



Sveučilišna knjižnica Rijeka uključila se organizacijom izložbe publikacija iz svog fonda pod nazivom „Luppis i Whitehead – građani Rijeke, građani svijeta“ u obilježavanje 150. obljetnice torpeda i 7. međunarodne konferencije o industrijskoj baštini, koja se održava u Rijeci od 19. do 21. svibnja 2016. godine.

Kroz izloženu građu iz fonda Sveučilišne knjižnice ostvaren je pokušaj simulacije osobnih knjižnica Ivana Luppisa i Roberta Whiteheada predstavljanjem izbora knjiga, časopisa i novina dostupnih u Rijeci u njihovo vrijeme. Izložbom se pokušalo ukazati na bogatstvo izvora za proučavanje industrijske baštine u Rijeci s posebnim naglaskom na tehničko područje i područje torpedistike koje posjeduje Sveučilišna knjižnica Rijeka.

Posjetitelji će se, osim upoznavanja s temama iz torpedistike, kroz novinske članke imati priliku upoznati i s kronikom događanja u Rijeci u vremenu suradnje Luppisa i Whiteheada prilikom usavršavanja izuma torpeda koncem 19. stoljeća. Kroz navedene izvore pokušao se opravdati i sam naziv izložbe „Luppis i Whitehead – građani Rijeke, građani svijeta“ zbog njihovog izuma oružja svjetskog značaja za čije je usavršavanje i dovršavanje, nakon odbijanja podrške austrijskih vlasti i vojnih krugova, tadašnja Rijeka pružila sve potrebne uvjete i podršku.

University Library Rijeka joined the marking of the 150th anniversary of Torpedo and the 7th International Industrial heritage Conference by organizing an exhibition of publications from its collection entitled „Luppis and Whitehead – citizens of Rijeka, citizens of the world“.

On the occasion of the 150th anniversary of Torpedo and the 7th International Industrial Heritage Conference, the University Library Rijeka an exhibition of publications from its collection entitled “Luppis and Whitehead – citizens of Rijeka, citizens of the world”.

The exhibited materials from the University Library's collection, attempt to simulate Luppis's and Whitehead's personal libraries by presenting a selection of books, periodicals and newspapers available in Rijeka in their time. The exhibition aims to point out the abundance of sources available for research of industrial heritage in Rijeka, with a special emphasis on those concerning the technical sector and torpedo engineering owned by the University Library Rijeka.

Apart from becoming acquainted with the topics concerning torpedo engineering, visitors will get an opportunity to familiarize themselves with a record of events which took place at the time during which Luppis and Whitehead collaborated on the project of improving the invention of torpedo at the end of the 19th century. These sources should justify the exhibition title “Luppis and Whitehead – citizens of Rijeka, citizens of the world” due to the world-wide significance of the weapon for the perfection and final realization of which the then Rijeka offered all the necessary conditions and support, after the Austrian authorities and military circles had refused to do so.



## Sveučilišna knjižnica Rijeka u razdoblju od 1782. do 1892.

U razdoblju koje je prethodilo rođenju Ivana Luppisa (1813) i Roberta Whiteheada (1823), povijesni trenutak razvoja današnje Sveučilišne knjižnice Rijeka seže u djelatnost Gradsko-gimnazijske knjižnice koja je djelovala od 1782. godine. Temelj fonda tadašnje knjižnice bile su knjižnica isusovačkog kolegija i knjižnica ukinute Nautičke akademije u Trstu te knjižnice riječkih plemića Josipa Marottija i Julija Benzonijske.

U razdoblju kada se na europskoj sceni događaju velike promjene u knjižnicama (kao posljedica Francuske revolucije i kasnijih političkih zbivanja, nacionalizacije posjeda crkve i plemstva te dolaženja država u posjed velikog broja knjiga), već 1821. se kao bibliotekar Gradsko-gimnazijske knjižnice spominje veliki slovenski znanstvenik i bečki student Matija Čop.

Čop se u Rijeci uvježbavao za posao bibliotekara i u to vrijeme počeo stručno i sustavno uređivati knjižnicu za koju je nabavljao knjige filološkog sadržaja, povijesne i zemljopisne knjige te mape i globuse.

1832. godine kao bibliotekar Gradsko-gimnazijske knjižnice spominje se povijesni pisac Ljudevit Josip Cimiotti u trenutku kada se zbog porasta broja knjiga u knjižnici zahtijeva ponovno popisivanje. Cimiotti je u razdoblju od šest godina uz pomoć školskog podvornika uredio prostorije knjižnice, istražio i inventarizirao djela, smjestio ih na police te napravio katalog knjiga u tri primjerka.

U vrijeme kada u Europi dolazi do pojave i značajnog razvitka narodnih knjižnica (kao godina rođenja javnog pučkog bibliotekarstva obično se uzima polovica 19. st. – 1850.), riječki građanin dr. Nicolo Gelletich Gradskom poglavarstvu šalje dopis u kojem traži da se u Rijeci osnuje javna knjižnica. Zalaganje za istu svrhu nastavlja tadašnji gradonačelnik Giovanni Ciotta, koji se pismeno obratio riječkom guverneru grofu Gezi Szaparyju i zamolio ga da se zauzme da se knjižnica vrati gradu. Pregovori su trajali šest godina.

Godine 1889, u prisutnosti gradonačelnika Ciotte, sastaje se 27. travnja Komisija za upravljanje i nadzor gradske knjižnice (Commissione per l'ordinamento della Biblioteca Civica e Museo

## University library Rijeka in period from 1782 to 1892

In the period before Ivan Luppis and Robert Whitehead were born, a historical development of today's University library Rijeka dates back to the activity of public-gymnasium library which was active from 1782. The basic funds of the mentioned library were fund of Jesuits College library, library fund of former Nautical Academy of Trieste and donation libraries of Rijeka's nobleman Josip Marotti and Julije Benzoni.

At the time when big changes occurred on European library scene (as a result of French Revolution and subsequent historical events, nationalization of church and nobility's properties and states taking possession of large number of books), in 1821, public-gymnasium library was led by a great slovenian scientist Matija Čop.

Čop had been training for librarian job and at that time started systematically and professionally organizing library fund and acquiring books of philological, historical and geographical content.

In 1832, public-gymnasium library was led by a historical writer Ljudevit Josip Cimiotti. At that time it was necessary to make a complete list of books because of its increased number again. With a help of school janitor, Cimiotti managed to reorganize library space and library fund and to make book catalog in three copies in the period of six years.

At the time when great progress and increase of public libraries happens on European scene (half of the 19. century), Rijeka citizen Nicolo Gelletich sends a letter to the city authorities about founding a public library in Rijeka.

Great supporter of that idea was also Rijeka's major at that time, Giovanni Ciotta. He wrote to the governor of Rijeka, count Gezi Szapary and asked him to commit oneself about returning a library to the city. Negotiations on this subject has lasted for six years.

On April 27, 1889 major Ciotta met the Commission for the management and control of public library (Commissione per l'ordinamento della Biblioteca Civica e Museo Civico). The main discussion was about re-organization and re-

Civico). Na sastanku se govorilo o ponovnom uređenju i što skorijem otvaranju gradske knjižnice. 1892. knjižnica se otvara u novosagrađenoj zgradi muške škole. Knjižnica je bila javna, a knjige su mogli čitati svi građani, sukladno s idejom europskih strujanja i idejama o potrebi opće obrazovanosti naroda.

Značaj za današnju djelatnost i današnje mjesto na kojemu se Sveučilišna knjižnica nalazi seže upravo u Whiteheadovo doba u Rijeci, u godine nakon osnivanja Tvornice torpeda u kojima su u razdoblju njegovog investicijskog ciklusa izgrađene obje škole u Dolcu ( Ženska i Muška građanska škola). Obje su u različitim povijesnim razdobljima bile dom bogatom knjižničnom fondu današnje Sveučilišne knjižnice Rijeka, koja i današnju djelatnost u 21. stoljeću obavlja u školskoj zgradi sagrađenoj s idejom o prenošenju duha antike i humanizma kao univerzalne vrijednosti i temelja prosvjete i kulture 19. stoljeća.

Kronologija događaja koji su obilježili lokalnu i svjetsku povijest i riječku priču o razvoju torpeda dostupna je u virtualnom dijelu izložbe na mrežnim stranicama Sveučilišne knjižnice Rijeka [www.svkri.uniri.hr/digitalno](http://www.svkri.uniri.hr/digitalno).

U prvom dijelu izložene su knjige i putopisi koji dočaravaju prilike u Rijeci toga vremena.

opening of public library. New public library was opened in 1892 in a new building Male Civil School. In accordance with the current European ideas about the need for general education of the nation, new public library and its fund were available to the citizens of Rijeka.

The importance of today's activities and today's place where University Library is located goes back to the Whitehead time in Rijeka, in the period after the establishment of torpedo factory. Both Male and Female Civil Schools in Dolac were built in the time of his investment cycles in Rijeka. In different historical ages these schools provided home to the rich fund of today's University library, which runs its activity in the school building once constructed on the idea of humanism as universal value and the foundation of education and culture of the 19th century.

The chronology of events that marked the local and world history and the story of the development of Rijeka torpedoes is available in the virtual part of the exhibition on the website of the University Library Rijeka [www.svkri.uniri.hr/digitalno](http://www.svkri.uniri.hr/digitalno).

The first section features books and travel books which depict the situation in Rijeka at the time.

## Vitrina 1

SPOMEN-knjiga koju je prigodom pedesetogodišnjice Narodne čitaonice riečke izdao Odbor. - Sušak ; Odbor Narodne čitaonice riečke, 1901. (Tisak Narodne tiskare G. Kraljeta).

A.340

REGOLAMENTO interno per la rappresentanza del libero distretto di Fiume. - Fiume, 1869 (Stabilimento Tipo-Litografico di Emidio Mohovich).

XX.D.84.

REGOLAMENTO per il giudizio arbitramentale della Camera di commercio e d'industria in Fiume. - Fiume : Stabilimento Tipo-Litografico di E. Mohovich, 1880.

A.Misc.A.93

Fluminensia ili Koječega na Reci izgovorena, spevana, prevedena i nasnovana po Franu Kurelcu. - Zagreb : slovi Antuna Jakića, 1862

A.407.

La voce di un patriota / <Erazmo Barčić>. - Fiume : a spese dell'autore, 1860. (Fiume).

20.D.55

Le DEPUTAZIONI regnicolari nella questione di Fiume negli anni 1866-1869 e 1883-1884 : (\$ 66 dell'articolo di legge XXX; 1868). - Fiume : (Pubblicato per cura del Municipio), Stabilimento tipo-litogr. di E. Mohovich, 1898

A.198.

Relazione del conte Teodoro Batthyany deputato della libera città di Fiume e sue Sottocomuni al Parlamento ungarico : in merito al suo operato durante il periodo parlamentare 1892-1896. - Fiume : Chiuzzelin & C.o., 1896.

A.Misc.A.19

FIUME und das Donau-Adria-Bahnnetz : Denkschrift gerichtet an die hohe koenigl. croat.-slav.-dalm. Hofkanzlei : von der Municipal-Vertretung der Stadt Fiume. - Fiume : <s.n.>, 1865 (Druck der Fiumaner tip. lit. Anstalt).

A.Misc.A 7

Bisogni e voti della città di Fiume /<Antonio Felice Giacich> . - Fiume : Tip. di Rezza, 1861

A.Misc.A.6.

La Dalmazia / di Carlo Yriarte. - Milano : Fratelli Treves, ed., 1878.

A.1.211/49

L'autonomia di Fiume : appunti storici e considerazioni / studio di un Vecchio Fiumano <i. e. Nicolo Gelletich>. - Fiume : Stabilimento tipo-litografico di E. Mohovich, 1901.

A.319

Fiume und seine Eisenbahnfrage / J.C. <Giovanni Ciotta>. - Fiume : <s.n.>, 1864 (Druck der Fiumaner tip. lit. Anstalt).

A.Misc.A.4

Sulla riviera liburnica : (impressioni e note) / Domenico Venturini. - Fiume : Stabilimento tipografico A. Chiuzzelin & Co., 1897.

A.191

POMENIK rečkoga gradskoga zastupstva preuzvišenoj Kraljevsko dvorskoj kancelariji dalmatinsko-hervatsko-slavonskoj o pitanju Zemun-rečke željeznice : prevod iz italijanskoga izvora. - Rijeka : Tisko-kameni rečki zavod

Emigija Mohovića, 1865.

A.Misc.A.15

Fiume considerata dal lato marittimo / per Enrico de Littrow. - Fiume : Stabilimento Tipo-Litografico di Emidio Mohovich, 1870.

A.175

Fiume / irta Carlo de Lanzarich. - Fiume : Nyomatott Battara Peter konyvnyomdajaban, 1897.

A.Misc.A.1.831

Das historisch-diplomatische Verhaeltniss des Koenigreichs Kroatien zu der ungarischen St. Stephans-Krone / <Eugen Kvaternik>. - (2. rev. u. verm. Aufl.). - Agram : Schnellpressendruck von Karl Albrecht, 1861.

A.1.825

IN occasione della benedizione della bandiera dei veterani di Fiume : fungente da matrina Sua Maesta Elisabetta imperatrice d'Austria e regina d'Ungheria rappresentata da s.e. la governatrice di Fiume contessa Ilona Batthyany. - Venezia : <s.n.>, 1894 (Tipografia Emiliana).

A.50.544

Zoll- und Finanz-Instructions-Notizbuch : unentbehrlich fuer jeden Finanz-Zoll- und Steuerwachangestellten, Gewerbetreibenden und Tabakpflanzer / herausgegeben von Wilhelm Gilliam und Carl von Schlemmer. - 2. verbesserte und erweiterte Aufl. - Fiume : <s. n.>, 1878. (Fiume : Typo-Lithographische Anstalt von E. Mohovich).

A.Misc.A.4.797

## Simulacija knjižnice Ivana Luppisa

Giovanni Luppis 1825. godine upisuje prvi gramatički razred latinske gimnazije u Rijeci. Njegovo ime zapisano je u izvješću *Juventus Regii gymnasii Fluminensis juxta progressum in litteris, et moribus factum semestri altero* iz 1826.

U spomenici Sušačke gimnazije prigodom tristogodišnjice (1627. - 1927.), autor Andrija Rački navodi popis obveznih udžbenika za svih šest razreda gimnazije, tri gramatička i tri humanistička. Izložili smo udžbenik latinskog jezika *Flos latinitatis ex auctorum Latinae linguae principum monumentis excerptus* u kojem su latinski citati prevedeni na hrvatski i njemački jezik, a izdan je u Zagrebu koncem osamnaestog stoljeća. Tu je i gimnazijski udžbenik iz geografije *Compendium Hungariae geographicum ad exemplar Notitiae Hungariae novae historico-geographicae* Matyasa Bela, tiskan u Požunu 1735. godine.

Luppis nastavlja svoje školovanje u Veneciji na *Collegio Militare Marittimo*. Među devet stotina knjiga koje je riječki pomorac i trgovac Tommaso Gelletich donirao prilikom osnivanja Bibliotece civice osamdesetih godina devetnaestoga stoljeća, nalazi se i udžbenik matematike izdan za potrebe studija spomenute akademije (*per uso degli allievi dell' R. Collegio Militare Marittimo*).

S temeljnim humanističkim, nautičkim i vojnim obrazovanjem, radni vijek provodi kao časnik austrougarske mornarice, stoga su osim spomenutih udžbenika u simulaciju knjižnice Ivana Luppisa uključene i povijesti europskih ratnih mornarica.

## The simulation of Ivan Luppis's library

Giovanni Luppis enrolled in the first grade of gymnasium in 1825. His name can be found in the report *Juventus Regii gymnasii Fluminensis juxta progressum in litteris, et moribus factum semestri altero* from 1826.

In a history of Sušak Gymnasium published on the occasion of its 300th anniversary (1627-1927) by Andrija Rački, the author offers a list of mandatory textbooks for all six grades of gymnasium, the first three dedicated to grammar, with the following three dedicated to the humanities. We displayed a Latin textbook called *Flos latinitatis ex auctorum Latinae linguae principum monumentis excerptus*, published in Zagreb at the end of the eighteenth century, in which Latin quotations are accompanied by Croatian and German translation. There is also a geography textbook for gymnasia, *Compendium Hungariae geographicum ad exemplar Notitiae Hungariae novae historico-geographicae* by Matyas Bel, printed in Posonium in 1735.

Luppis continued his education in Venice at the *Collegio Militare Marittimo*. Amongst the nine hundred books donated by Tommaso Gelletich, a mariner and merchant from Rijeka, upon the foundation of the Biblioteca civica in the 1880s, there is a mathematics textbook published for use by the aforementioned academy (*per uso degli allievi dell' R. Collegio Militare Marittimo*).

With a basic humanist, nautical and military education, Luppis spent his working life as an Austro-Hungarian navy officer, except from the mentioned textbooks in the simulation library of Ivan Luppis included are the history of European navies.

## Vitrina 2

JUVENTUS Regii gymnasii Fluminensis juxta progressum in litteris, et moribus factum semestri altero ... - <1826>-1830. - Flumine : Fratrum Karletzky, 1826-1830.

A.Misc.B.580

*Compendium Hungariae geographicum ad exemplar Notitiae Hungariae novae historico-geographicae*, Matthiae Bel, in partes IV., Hungariam Cis-Danubianam, Trans-Danubianam, Cis-Tibiscanam, Trans-Tibiscanam, et

Comitatus, divisum. - Posonii : litteris Ioannis Michaelis Landerer typographi, 1753.

22/2 H-3

Flos latinitatis ex auctorum Latinae linguae principum monumentis excerptus ... auctore Francisco Pomei. - Zagrabiae : typ. et sumpt. Joan. Thom. nob. de Trattnern, <178->.

19.E.25

LEZIONI di matematica applicata alla scienza della marina : per uso degli allievi dell'I.R. Collegio Militare Marittimo. - Venezia : coi tipi di Gio. Cecchini e comp., 1842-1844.

Vol. 1. - 1842. Pt. 2 : L'algebra.

11.C.25

LEZIONI di matematica applicata alla scienza della marina : per uso degli allievi dell'I.R. Collegio Militare Marittimo. - Venezia : coi tipi di Gio. Cecchini e comp., 1842-1844. Vol. 3. Pt. 1 : L'algebra applicata. - 1843.

11.C.27

LEZIONI di matematica applicata alla scienza della marina : per uso degli allievi dell'I.R. Collegio Militare Marittimo. - Venezia : coi tipi di Gio. Cecchini e comp., 1842-1844. Vol. 2. Pt. 1 : La geometria.

11.C.26

LEZIONI di matematica applicata alla scienza della marina : per uso degli allievi dell'I.R. Collegio Militare Marittimo. - Venezia : coi tipi di Gio. Cecchini e comp., 1842-1844. Vol. 3. - 1843-1844. - 2 sv. Pt. 2 : La navigazione. - 1844.

11.C.28

Allgemeines nautisches Woerterbuch : mit Sacherklaerungen : deutsch, englisch, franzoesisch, spanisch, portugiesisch, italienisch, shwedisch, daenisch, hollaendisch / von Eduard Bobrik. - Leipzig : Verlagsbureau, 1850

14.E.16

Guida pratica per la navigazione del mare Adriatico e delle isole Jonie da Corfu a Cerigo con l'adiacente costa di Albania e di Grecia fino al capo Sant'Angelo : contenente<:> la descrizione di tutti i porti, isole, bassi fondi, secche, rocce, venti dominanti, correnti, illuminazione dei fari, e posizione delle boe, fino all'epoca presente / compilata dal Carlo Costantini. - Trieste : Lib. Tip. Lit. Music e Belle Arti di C. Coen <Ed.>, 1864.

A.1.183

Lezioni di manovra navale : ad uso delle scuole nautiche e dei giovani marinai / compilate dietro invito dell'ecc. i. r. Governo centrale marittimo, ed approvate dallo ecc. i. r. Ministero di Stato per Vincenzo Con. De Domini. - Fiume : Proprieta dell'Autore, 1862 (Tipografia di Ercole Rezza).

A.1.011

MANUALE del capitano : contenente le regole pratiche, gli esempi e le tavole costanti per i calcoli di navigazione / <Roberto Zamara> ; compilato sotto la direzione di Carlo Zamara. - <Trieste : s. n.>, tiskano 1855 (Trieste : Tipogr. del Lloyd austriaco).

A.1.968

Il corso di navigazione teorico-pratica / raccolto e tradotto da recenti approvati autori inglesi e francesi arricchito di nuove aggiunte da Giacomo Ant. Mikocz. - <Venezia> : <s. n.> (Venezia : dalla tipografia di Alvisopoli), tiskano 1833- . Vol. 1. - 450 str., <16> str. s tablama (6 na presavijenim listovima) 1833.

A.1.819



### **Vitrina 3**

Die Marine : unter Beruecksichtigung der Fortschritte der Gegenwart und unter Hinzufuegung der in Oesterreich gebraeuchlichen italienischen Terminologie : mit 1 Flaggenkarte und 13 Tafeln Abbildungen / <Rudolf> Brommy ; neu bearbeitet von Heinrich von Littrow. - Berlin : Verlag von Alexander Duncker, Koenigl. Hofbuchhaendler, 1865.

15.D.144

Leitfaden zum Studium der Marine-Artillerie : nach den besten Quellen bearbeitet / H. Hausknecht. - Wien : Carl Gerold & Sohn, 1852.

15.D.107

Le TOUR du monde : nouveau journal des voyages / publiee sous la direction de M. Edouard Charton. - 1(1860)- . Paris <etc.> : Librairie de L. Hachette et Cie., 1860- .

Per.32

Louis Marie d'Orleans, princ L'escadre de la Mediterranee : note sur l'etat naval des forces de la France : essais sur la marine francaise / par le prince de Joinville. - Bruxelles <etc.> : Meline, Cans et cie, 1852.

64.H.23

MITTHEILUNGEN aus Justus Perthes' geographischer Anstalt ueber wichtige neue Erforschungen auf dem Gesamtgebiete der Geographie / von A. Peterman. - Gotha : Justus Perthes, 1855- .

Per.11

ANNUARIO marittimo : per l'anno ... / compilato per cura dell'I. r. governo marittimo in Trieste e del R. governo marittimo in Fiume. - [Trieste] : [1872-1910].

Per. 24

### **Tablet računalo 1**

CATALOGO della esposizione di quadri ed oggetti di belle arti in Fiume : organizzata da un Comitato locale col concorso della Societa di belle arti del Regno Ungarico sotto il patronato dell'Ilona Batthyany Andrassy : (dal 25 marzo al 24 aprile 1893.). - Fiume : Stabilimento Tipo litografico fiumano di E. Mohovich, 1893

Flum.Misc.A.137

Robert Whitehead, engleski tvorničar torpeda iz Rijeke / Irvin Lukežić ; [prijevod sažetka na engleski jezik Slobodan Drenovac]. - Rijeka : Izdavački centar Rijeka, 2010.

132.619/14

Contributo alla storia del siluro ideato dal fiumano Giovanni Luppis / Egon Schwarzenberg. U: Fiume = rivista di studi adriatici. - 19/20 (1973-1974) ; str. 103-153

## Simulacija knjižnice Roberta Whiteheada

Devetnaesto stoljeće je veliko stoljeće romana, književnog žanra u kojemu je građansko društvo pronašlo svoj najbolji izraz. Romani postaju studije društvenih običaja, analiziraju pojave, teže za njihovim rasvjetljavanjem.

Karl Marx se u svom najznačajnijem djelu *Kapital* poziva na romanopisca Balzaca i njegove opise onodobnog francuskog društva.

Kada su se prikupljale donacije knjiga uglednih riječkih građana za novoosnovanu *Biblioteca civica*, Roberta Whiteheada nije bilo među darovateljima, tako da nemamo nikakvih podataka o njegovoj knjižnici.

Devetnaesto stoljeće je veliko stoljeće i engleskog romana. Stoga je u simulaciju moguće knjižnice Roberta Whiteheada i njegove obitelji uvršten izbor iz engleske proze devetnaestog stoljeća. Njemački nakladnik iz Leipziga Bernhard Tauchnitz u drugoj polovini devetnaestog stoljeća izdaje nakladnički niz engleskih i američkih autora i ovdje su uvršteni neki od tih naslova.

Izložen je i *Catalogo della esposizione di quadri ed oggetti di belle arti in Fiume : organizzata da un Comitato locale col concorso della Societa di belle arti del Regno Ungarico sotto il patronato dell'Ilona Batthyany Andrassy: (dal 25 marzo al 24 aprile 1893.)* Obitelji Whitehead i Hoyos sudjelovale su na toj izložbi s predmetima iz svojih privatnih zbirki.

## The simulation of Robert Whitehead's library

The nineteenth century was a great century for the novel, a literary genre in which the bourgeois society could express itself best. Novels became studies of social mores, they analysed different phenomena, striving to elucidate them.

In his most significant work, *Capital*, Karl Marx evokes Balzac and his descriptions of the French society of the time.

When the prominent citizens of Rijeka were making donations to the newly founded *Biblioteca civica*, Robert Whitehead was not amongst the contributors, so there is no information on his library.

The nineteenth century was also a great one for the English novel. Therefore, as a part of this exhibition, we included a selection of English nineteenth century prose in the possible library of Robert Whitehead and his family. During the second half of the nineteenth century, Bernhard Tauchnitz, a German publisher from Leipzig, published a series of works by English and American authors. We included some of those titles here.

*Catalogo della esposizione di quadri ed oggetti di belle arti in Fiume: organizzata da un Comitato locale col concorso della Societa di belle arti del Regno Ungarico sotto il patronato dell'Ilona Batthyany Andrassy: (dal 25 marzo al 24 aprile 1893.)* is also on display. The Whitehead and Hoyos families participated in that exhibition with objects from their private collections.

#### Vitrina 4

The new american practical navigator ... / by Nathaniel Bowditch. - Washington : Government Printing Office, 1874. - Washington : Government Printing Office, 1874.

11.C.7

Geschichte der Freimaurerei : von der Zeit ihres Entstehens bis auf die Gegenwart / von J. G. Findel. - 4. Aufl. - Leipzig : J. G. Findel, 1878.

40.F.7

Il paese delle sterline / Achille Tanfani. - Milano : Fratelli Treves, 1893.

10.C.76

Breve storia del popolo inglese : dalle origini ai giorni nostri / Giovanni Riccardo Green ; tradotta da Sofia Fortini-Santarelli. - Firenze : G. Barbera, 1884.

64.D.44

Oliver Cromwell : ein Essay ueber die englische Revolution des 17. Jahrhunderts / von B. T. M. Straeter. - Leipzig : Paul Froberg, 1871.

39.G.4

Grundriss der Waffenlehre : mit 20 Tabellen und einen Atlas von 26 Tafeln / entworfen von Karl Theodor von Sauer. - Muenchen : Literarisch-artistische Anstalt der J. G. Cotta'schen Buchhandlung, 1869.

18.C.62

THURMLAFFETE fuer zwei 24 cm Schnelllade-Kanonen L/40 auf S. M. Kuestenvertheidigungsschiffen "Monarch", "Wien" und "Budapest". - Essen an der Ruhr : Buchdruckerei der Krupp'schen Gusstahlfabrik, 1897.

16.B.19

DIZIONARIO di termini marittimi : italiano inglese e inglese italiano : per uso della marina mercantile. - Fiume : Regio governo marittimo, 1878 (Francesco Karletzky).

17.H.9

Der Krieg Oesterreichs in der Adria im Jahre 1866. : Seekriegsgeschichtliche Studie / verfasst von Ferdinand Ritter von Attlmayr. - Pola : Commisionverlag von Carl Gerold's Sohn in Wien, 1896.

A.1.148

Der stille Krieg der Freimaurerei gegen Thron und Altar : aus Dokumenten. - Freiburg im Breisgau : Herder'sche Verlagshandlung, 1873.

17.D.33

RAPPORTO della Camera di commercio e d'industria in Fiume ...all' eccelso I.R. Ministero del Commercio e dell' Economia pubblica in Vienna. - v8\*. - Fiume, 18\_\_ -.

A.P-97

## Vitrina 5

CATALOGO della esposizione di quadri ed oggetti di belle arti in Fiume : organizzata da un Comitato locale col concorso della Societa di belle arti del Regno Ungarico sotto il patronato dell'Ilona Batthyany Andrassy : (dal 25 marzo al 24 aprile 1893.). - Fiume : Stabilimento Tipo litografico fiumano di E. Mohovich, 1893

Flum.Misc.A.137

Vittime dell'Amore : racconti originali / di Carlo Cav. Schlemmer. - Fiume : Stabilimento tipografico di A. Chinzelin & Co., 1890.

A.Misc.A.4.932

Metamorphosen : Roman in zwei Baenden / Natalie v. Ciotta. - Budapest : <s. n.>, 1878 (Khor & Wein).

5.D.21

Life's little ironies : a set of tales with some colloquial sketches entitled A few crusted characters / by Thomas Hardy. - Copyright ed. - Leipzig : Bernhard Tauchnitz, 1894.

25.291/29

The five nations / by Rudyard Kipling. - Copyright ed. - Leipzig : Bernhard Tauchnitz, 1903.

25.291/3689

NUOVA illustrazione universale : rivista settimanale degli avvenimenti e personaggi contemporanei sopra la storia del giorno, la vita pubblica e sociale, scienze, belle arti, geografia e viaggi; teatri, musica, mode, ecc / diretta da Emilio Treves. - Anno 1, n. 1 (14 dic. 1873)-anno 1, n. 52 (25 ott. 1874). - Milano : Fratelli Treves, 1873-1874.

Per.150

## Stručna knjižnica o torpedu

Posljednji dio izložbe je simulacija specijalne knjižnice koja obuhvaća povijesne i suvremene izvore za proučavanje razvoja torpeda. Izabrana građa je iz baštinskih zbirki i dostupnih on-line baza podataka u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka.

Zastupljeni su povijesni i suvremeni izvori koji govore o razvoju torpeda.

Djelo o povijesti mina i torpeda *Die Torpedos und Seeminen in ihrer historischen Entwicklung bis auf die neueste Zeit* izdano u Berlinu 1878. godine posebno poglavlje posvećuje Whitehead-Lupis torpedu.

U četverojezičnom njemačko-talijansko-francusko-engleskom rječniku *Nautisch-technisches Woerterbuch der Marine* objavljenom u Puli 1883. godine urednika Pietra Dabovicha, pod natuknicom Torpedo posebno je istaknut Whitehead torpedo, u to doba i naziva *fish-torpedo*.

Nedugo nakon otkrića i početka praktične upotrebe torpeda, u nastavu na vojno-pomorskim školama uvedena je obuka iz torpeda. Izloženo je nekoliko udžbenika za nastavu torpeda u austro-ugarskoj k. und k. Kriegsmarine.

Na sedamdesetu godišnjicu od otkrića Luppis-Whiteheadovog izuma, tvornica torpeda u Rijeci objavljuje sveobuhvatnu povijest torpeda *La STORIA del siluro*.

Na izložbi se mogu pročitati suvremena istraživanja razvoja torpeda u Rijeci autora Schwarzenberga, Zoričića, Smokvine, Lukežića i Dubrovića.

Veliki broj pronađene literature koja se odnosi na povijest pomorstva i ratovanja na moru zastupljeno je u zbirka baze JSTOR.

Od samih početaka razvoja torpeda, Roberta Fultona i njegovih nacrti povijest torpeda se prikazuje kroz iskustva u praksi. Prva korištenja torpeda uz opise borbe dostupni su u izvještaju koje potpisuje sam David Dixon Porter, admiral američke mornarice. Vizije razvoja torpeda te ponovno iskustveni osvrt admirala P. H. Colomba vidljivi su u člancima koji datiraju s kraja 19. stoljeća. U članku Jona Gutmanna navedena je

## Torpedo's library

The last part of the exhibition is a simulation of a specialised library that includes historical and contemporary sources for the study of the torpedoes development. Selected material is from the heritage collections and available online database of the University Library Rijeka.

There are represented historical and contemporary sources that talk about the development of torpedoes.

The work on the history of the mine and torpedo *Die Torpedos und Seeminen in ihrer historischen Entwicklung bis auf die neueste Zeit* printed in Berlin in 1878, a special chapter devotes to Whitehead torpedo.

In the four language German-Italian-French-English dictionary published in Pula in 1883, in the entry of editor Pietro Dabovic under Torpedo is especially emphasized Whitehead's torpedo at that time also called fish-torpedo.

Shortly after the discovery and the beginning of practical use torpedoes in classes at the naval school was introduced training from torpedoes. The exhibition features several textbooks for torpedo education in the Austro-Hungarian k. und k. Kriegsmarine.

On the seventeenth anniversary of the discovery of Luppis-Whitehead's invention ,torpedo factory in Rijeka publishes a comprehensive history of the torpedo *La STORIA del siluro*.

At exposition there can be read contemporary torpedo development researches in Rijeka of Schwarzenberg, Zoričić, Smokvina, Lukežić and Dubrović authors.

A large number of found literature relating to the history of seafaring and warfare at sea is represented in the collections database of JSTOR.

From the Robert Fulton's very beginnings of the development of the torpedo, and his drafts, torpedo history is displayed through practical experience. The first use of torpedoes with battles descriptions , are available in the report signed by David Dixon Porter, Admiral of the US Navy himself. Vision of the torpedoes development



struktura torpeda pri prvoy upotrebi 1878.

Giovanni Biago Luppis i Robert Whitehead spomenuti su u dostupnim elektroničkim izvorima tek jedanput.

U članaku Franklina G. Roosevelta upotreba torpeda povezana je s razvojem podmornica te predviđa razvoj podmornica kao dopunu oružju koje će se još razvijati.

Suvremeni članci uglavnom se odnose na unaprjeđenja torpeda.

Kao neizostavna karika u pomorskom ratovanju, od svog nastanka do danas torpedo se razvijao u skladu s razvojem tehnologije. Tome pridonosi zanimljiv članak Dona McCormaka *The Synthetic Torpedo Meets the Virtual Submarine*.

and empirical review of Admiral H. P. Colombo again are visible in articles dating from the late 19th century. In the Jonah Gutmann's article is given the structure of the torpedo at its first use 1878th.

Giovanni Biagio Lupis and Robert Whitehead were mentioned in the available electronic resources only once.

In the Franklin D. Roosevelt's article, torpedoes use was associated with the submarines development and predict submarine development as supplement of weaponry to be developed furtherly.

Contemporary articles are mainly related to the improvements of torpedoes.

As an essential link in the maritime warfare from its inception to the present torpedo was developed in accordance with the development of technology. To it contributes an interesting article of McCormak Don, *The Synthetic Torpedo Meets the Virtual Submarine*.

## Vitrina 6

Geschichte der Seeminen und Torpedos / von F. von Ehrenkrook. - Berlin : Ernst Siegfried Mittler und Sohn, 1878. 32.E.30

Nautisch-technisches Woerterbuch der Marine : deutsch, italienisch, franzoesisch und Englisch : Artillerie, Astronomie, Chemie, Eisen- und Holzschiffbau, Fischkunde, Hydrographie, das Gesammte Marine-Materiale, Mathematik, Maschinenbau und Betrieb, Mechanik, Nautik, Physik, Seehandel- und Versicherungswesen, Seemannschaft, ... / bearbeitet von P. <Pietro> E. Dabovich. - Pola : Verlag der Redaction der Mittheilungen aus dem Gebiete des Seewesens, 1883- . (Laibach : Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg).

A.1.166/1

TORPEDO-Unterricht : fuer die k. und k. Kriegsmarine. - Pola : <s. n.> (Laibach : Druck von Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg), 1902- Teil 1. - 1902.

A.1.887

TORPEDO-Unterricht fuer die k. u. k. Kriegs-Marine. - Pola : <s. n.> (Laibach : Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg), 1894- . Teil 1. Beschreibung der eingefuehrten Fischtorpedo- Typen und deren Zubehoer, 1894.

A.1.102/1

TORPEDO-Unterricht fuer die k. u. k. Kriegs-Marine. - Pola : <s. n.> (Laibach : Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg), 1894- Th. 2. : Beschreibung der in der k. u. k. Kriegs-Marine eingefuehrten Lancier-Apparate. -1895.

A.1.102/2

Lehrbuch ueber Torpedoboots Maschinen : hiezu ein Atlas mit 21 Tafeln / verfasst von Hugo Baumann. - Pola : im Verlage der k.u.k. Dienstbuecher-Verwaltung, Druck und Einband von Ig. v. Kleinmayr & Fed.

Die TORPEDOS und Seeminen in ihrer historischen Entwicklung bis auf die neueste Zeit. - Berlin : Friedrich Luckhardt, 1878.

32.E.29

La STORIA del siluro : 1860-1936 / <note biografiche dell'Ing. Giuseppe Orlando <e> dell'Ing. Luigi Orlando>. - <Genova : Stabilimento tipografico Alessandro Pesce, 1936>.

A.II-325

## **Tablet računalo 2**

Izum i razvitak torpeda / Rene Lj. Podhorski. U: Mornarički glasnik. – 2 (1934), 1 ; str. 133 - 158

P-325

Izum i razvitak torpeda II / Rene Lj. Podhorski. U: Mornarički glasnik. – 2 (1934), 2 ; str. 259 - 267

P-325

Počeci naše pomorske strojograđevne industrije : razvitak Tvornice motora Torpedo u Rijeci / Mladen Zoričić. - Zagreb, 1962.

A.Misc.B.261

Razvoj torpednog oružja na istočnoj obali Jadrana : izložba / autor izložbe, idejne i tehničke postavbe te kataloga Mithad Kozličić ; <fotografije Dragan Right>. Split : Vojnopomorski muzej RM, 1990. (Split : Hidrografski institut JRM).

106.381

Riječki torpedo, prvi svjetski torpedo : konstrukcija i ispitivanje / Miljenko Smokvina. - Rijeka, 1993.

A.6.165

Riječka Tvornica torpeda i industrijska revolucija u Rijeci / Miljenko Smokvina. U: Povijest u nastavi. - ISSN 1334-1375. - 8 (2010), 1(15) ; str. 53-80

P-9319

Riječki torpedo : prvi na svijetu : <Muzej grada Rijeke, 26. studenoga 2010. do 7. rujna 2011.> / <autori kataloga i izložbe Dinko Zorović, Goran Pernjek, Ervin Dubrović ; prijevod <sažetka> na engleski Jelena Dunato ; fotografije Željko Stojanović>. - Rijeka : Muzej grada Rijeke, 2010.

II-10.970

Riječki torpedo / Ervin Dubrović. U: Sušačka revija. - 19 (2011), 73 ; str. 23-26

A.P-995

## **Tablet računalo 3**

A New Submarine Torpedo Boat // *Science*, Vol. 8, No. 186 (Aug. 27, 1886), p. 184. URL :

<http://www.jstor.org/stable/1761783> (19.2.2016)

Colomb, P. H. The Future of the Torpedo in War // *The North American Review*, Vol. 160, No. 461 (Apr., 1895), pp. 396-408. URL: <http://www.jstor.org/stable/25103501> (19.2.2016)

- Guttman, Jon. Whitehead Torpedo // *Military History*, Sep2007, Vol. 24 Issue 6, p25-25. 1p. URL: PDF, link not stable (19.2.2016)
- Hibbert, L. Rapid fire: submarine torpedo launcher systems // *Professional Engineering*, June 2011, vol.24, no.6, pp. 60-1, 63. URL: PDF, link not stable (19.2.2016)
- Hooton, E. R. Hidden Danger Boom // *Armada International*, Aug/Sep2006, Vol. 30 Issue 4, p18-26. 6p. URL: PDF, link not stable (19.2.2016)
- McCormack, Don. The Synthetic Torpedo Meets the Virtual Submarine // *Sea Power*, Jul2003, Vol. 46 Issue 7, p30. URL: PDF, link not stable (19.2.2016)
- McDaniel, J.T. FIRE in the Torpedo Room // *Naval History*, Aug2011, Vol. 25 Issue 4, p46-50. 5p. URL: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/detail/detail?sid=e94b9783-1f2e-4874-a4e2-8eedf775d787%40sessionmgr4005&vid=0&hid=4110&bdata=Jmxhbm9aHlmc2l0ZT1lZHMtbGl2ZQ%3d%3d#AN=62291888&db=f5h> (19.2.2016)
- Micou, Benj. Torpedo Boats in Naval Warfare // *The North American Review*. Vol. 165, No. 491 (Oct., 1897), pp. 409-417. URL: <http://www.jstor.org/stable/25118892> (19.2.2016)
- Roosevelt, Franklin D. The Future of the Submarine // *The North American Review*, Vol. 202, No. 719 (Oct., 1915), pp. 505-508. URL: <http://www.jstor.org/stable/25108611> (19.2.2016)
- The Halpine Torpedo-Boat // *Science*, Vol. 14, No. 352 (Nov. 1, 1889), pp. 291-292. URL : <http://www.jstor.org/stable/1763002> (19.2.2016)
- Trudeau, Noah Andre. Torpedoes in Paradise // *World War II*, Jul/Aug2013, Vol. 28 Issue 2, p60-66. 7p. URL: <http://eds.b.ebscohost.com/eds/detail/detail?vid=14&sid=2de90750-0609-4460-9378-100ed98ca25d%40sessionmgr114&hid=127&bdata=Jmxhbm9aHlmc2l0ZT1lZHMtbGl2ZQ%3d%3d#AN=88480083&db=f5h> (19.2.2016)
- Lupis (Luppis, Vukič), Ivan // Österreichisches Biographisches Lexikon und biographische Dokumentation [online]. Wien: Österreichischen Akademie der Wissenschaften. Dostupno na: [http://hw.oeaw.ac.at/oebl/oebl\\_L/Lupis\\_Ivan\\_Verweis.xml](http://hw.oeaw.ac.at/oebl/oebl_L/Lupis_Ivan_Verweis.xml) (1.3.2016)
- Spyker, R. Ship Killers: A History of the American Torpedo // *Air Power History*, Winter2012, Vol. 59 Issue 4, p53-54. 2p. URL: PDF, link not stable
- Hooton, E. R. Torpedoes Challenged // *Armada International*. Dec/Jan2006, Vol. 29 Issue 6, p44-48. 4p. URL: PDF, link not stable
- Annati, M. Torpedoes: Development Trends & Market Survey // *Military Technology*. Jun2002, Vol. 26 Issue 6, p98. 7p. URL: PDF, link not stable